

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa predkladá na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2008. Účelom tejto novely je v prvom rade reagovať na požiadavky aplikačnej praxe a vyriešiť legislatívnymi úpravami existujúce problémy a nedostatky, ktoré platná právna úprava v praxi vyvoláva.

Účelom navrhovanej právnej úpravy je v prvom rade reagovať na praktické problémy aplikačnej praxe a nedostatky platnej právnej úpravy v oblasti statusových záležitostí sudcov a organizácie, správy a riadenia súdov (novela zákona č. 385/2000 Z. z. a zákona č. 757/2004 Z. z.). Návrh zákona ďalej reaguje na nutnosť prispôbenia textu právnej úpravy zákona o probačných a mediačných úradníkoch novým trestným kódexom, ako aj úpravy niektorých základných nedostatkov tohto zákona – v tomto prípade ide skôr o legislatívno-technickú úpravu. Úprava v oblasti postavenia súdnych úradníkov vychádza jednak z požiadaviek aplikačnej praxe a taktiež súvisí s pripravovanou novelizáciou zákona č. 548/2003 Z. z. o Justičnej akadémii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Účelom novelizácie zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov je reagovať na poznatky súdov a iných orgánov verejnej moci o nedostatkoch platnej právnej úpravy a jej možných negatívnych dôsledkoch na rozhodovanie a nezávislosť súdnej moci. Novela zákona o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky sa týka úpravy súdu s pôsobnosťou vo veciach starostlivosti o maloletých týkajúcich sa neoprávneného premiestnenia alebo zadržania maloletého dieťaťa.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a zákonmi a súčasne je v súlade s právnym Európskych spoločenstiev a Európskej únie.

Dopady na verejné financie budú kryté z prostriedkov rozpočtovej kapitoly Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky; návrh zákona nebude mať ekonomický ani environmentálny vplyv, ani vplyv na zamestnanosť a podnikateľské prostredie.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI
návrhu právneho predpisu
s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie

1. Predkladateľ právneho predpisu: vláda Slovenskej republiky

2. Názov návrhu právneho predpisu: zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3. Problematika návrhu právneho predpisu:

- a) nie je upravená v práve Európskych spoločenstiev,
- b) nie je upravená v práve Európskej únie,
- c) nie je obsiahnutá v judikatúre Súdneho dvora Európskych spoločenstiev alebo Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev.

Vzhľadom na to, že problematika návrhu zákona nie je upravená v práve Európskych spoločenstiev a Európskej únie, je bezpredmetné vyjadrovať sa k bodom 4., 5. a 6.

DOLOŽKA
finančných, ekonomických, environmentálnych vplyvov,
vplyvov na zamestnanosť a podnikateľské prostredie

1. Nároky na verejné financie, ktoré predkladaný návrh zákona zakladá, budú kryté z prostriedkov rozpočtovej kapitoly Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.
2. Návrh zákona nebude mať ekonomický dopad na obyvateľov, hospodárenie podnikateľskej sféry a iných právnických osôb.
3. Návrh zákona nebude mať vplyv na životné prostredie.
4. Návrh zákona nebude mať vplyv na zamestnanosť, nevyžiada si zvýšenie počtu zamestnancov a nebude mať vplyv ani na podnikateľské prostredie.

B. Osobitná časť

K Čl. I

K bodu 1

Navrhovaná zmena smeruje k spresneniu textu právnej normy, ktorá predstavuje zákonné vyjadrenie princípu zákazu odmietnutia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), resp. jednu z foriem prejavu ústavou garantovaného práva na súdnu a inú právnu ochranu. Doterajšie znenie nekorešponduje s procesnou právnou úpravou (napr. ak v civilnom procese nie je daná právomoc súdu, súd uznesením zastaví konanie a vec postúpi príslušnému orgánu; rozhodne nezamieta návrh), preto sa navrhuje spresnenie textu právnej normy. Podstata zákazu odmietnutia spravodlivosti však ostáva zachovaná, t.j. ak súdu bude doručený návrh na začatie konania vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, súd buď tento návrh postúpi príslušnému orgánu, do právomoci ktorého patrí konať a rozhodovať v predmetnej veci alebo ak takého orgánu niet, vo veci rozhodne priamo súd.

K bodu 2

Zavádza sa oprávnenie sudcov súdu, resp. sudcovskej rady požadovať zvolanie pléna. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť predsedu súdu zvolať plénum v ustanovenej lehote. Právna úprava v záujme predchádzania prípadným aplikačným problémom, kedy predseda súdu nebude reagovať na požiadavku o zvolanie pléna, upravuje alternatívne zvolanie pléna súdu, a to osobami uvedenými v navrhovanom odseku 5.

Zvolania pléna sa môže domáhať buď tretina sudcov tohto súdu alebo nadpolovičná väčšina všetkých členov sudcovskej rady. V prípade, že predseda súdu nezvolá plénum, zvolá ho predseda alebo podpredseda sudcovskej rady. Na súde, kde sudcovská rada nie je zvolená, môže iniciovať zvolanie pléna tretina sudcov tohto súdu. V prípade, že predseda súdu nezvolá plénum, zvolá ho funkčne najstarší sudca tohto súdu.

V oboch prípadoch platí, že predseda súdu zvolá plénum len vtedy, ak k písomnej žiadosti bude pripojený aj návrh programu rokovania pléna.

K bodom 3, 4, 5, 7, 24 a 31

Podľa doterajších skúseností aplikačnej praxe sa javí právny inštitút grémia okresného súdu ako neefektívny najmä na súdoch s nižším počtom sudcov, a preto sa navrhuje jeho zrušenie. Z hľadiska naplnenia jeho pôvodných úloh sa navrhuje, aby sa sudcovia okresných súdov zúčastňovali na rokovaní kolégií krajských súdov, a to aspoň dvakrát do roka, čím sa teda právna úprava dostáva do stavu, ktorý v podmienkach súdov v minulosti existoval a fungoval bez problémov.

K bodu 6

Navrhovaná zmena má za cieľ zosúladiť znenie zákona, a to v podobe jednotnej právnej úpravy poverovania niektorých členov kolégií úlohami, ktoré inak zákon vyčleňuje predsedovi kolégia. Možnosť tohto poverenia zostáva zachovaná, dochádza však k zjednoteniu právnej úpravy a navyše, táto možnosť poverenia sa zavádza aj u kolégií Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

K bodom 8, 10 a 11

Zmena právnej úpravy vychádza z praktických požiadaviek, kedy v niektorých prípadoch je objektívne nemožné vyhlásiť výberové konanie po neúspešnom výberovom konaní tak, aby sa uskutočnilo do 30 dní od predchádzajúceho (neúspešného) výberového konania. Navrhuje sa, aby minister spravodlivosti bol povinný do 30 dní od neúspešného výberového konania vyhlásiť nové výberové konanie.

K bodu 9

Podľa skúseností z aplikačnej praxe nastávajú situácie kedy, sudcovská rada nie je schopná zvoliť členov výberovej komisie do výberového konania na predsedu súdu. Preto sa navrhuje, aby v tomto prípade určilo členov výberovej komisie namiesto sudcovskej rady kolégium predsedov sudcovských rád, v ktorého obvode sa uskutočňuje výberové konanie.

K bodu 12

Doplňa sa právna úprava odvolávania predsedu súdu. Navrhuje sa, aby minister spravodlivosti Slovenskej republiky mohol odvolať predsedu súdu nie len z dôvodu porušenia zákona, ale aj z iných závažných dôvodov. Podstata tohto návrhu spočíva v tom, že konanie predsedu súdu, ktoré je síce súladné so zákonom, môže za určitých okolností vyvolávať pochybnosti o efektívnosti, morálnosti, či bezúhonnosti takéhoto konania, ako aj spôsobilosti riadiť organizáciu akou je súd. V tejto súvislosti je potrebné mať na zreteli to, že ústredným orgánom štátnej správy pre súdy je v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré je zároveň zodpovedné za riadne fungovanie súdov Slovenskej republiky. Inak povedané, minister spravodlivosti Slovenskej republiky ako čelný predstaviteľ Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a člen vlády Slovenskej republiky je zodpovedný ako v rovine faktickej, tak i v rovine politickej za chod celého rezortu spravodlivosti, súdy nevynímajúc, a preto je nevyhnutné, aby mal určitú zákonom regulovanú možnosť rozhodovať o osobe predsedu súdu. Jedným zo zákonných vyjadrení tohto postavenia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky má byť podľa predloženého návrhu aj oprávnenie odvolať predsedu súdu, a to nie len z dôvodu neplnenia si povinností uložených zákonom, ale aj v prípade konania, ktoré síce nie je porušením zákonom uložených povinností, ale je spôsobilé vyvolať alebo vyvoláva pochybnosti o osobnostných, či morálnych predpokladoch na výkon funkcie predsedu súdu.

K bodu 13

Z dôvodu praktických požiadaviek okresných súdov sa navrhuje opätovne zaviesť funkciu podpredsedu súdu na každom súde, vrátane všetkých okresných súdov. Súčasne sa navrhuje, aby na veľkých súdoch, t.j. na súdoch s počtom sudcov vyšším ako 30, pôsobili dvaja podpredsedovia súdu; v tomto prípade určí spôsob zastupovania predsa súdu. V navrhovanom odseku 2 sa súčasne dopĺňa právna úprava o možnosť poverenia sudcu príslušného súdu vykonávaním niektorých úkonov predsedu súdu aj počas dlhodobej neprítomnosti podpredsedu súdu; dlhodobou prítomnosťou je v tomto prípade neprítomnosť presahujúca šesť týždňov.

K bodom 14 a 17

V záujme posilnenie sudcovskej samosprávy sa navrhuje rozšíriť sudcovské rady na všetky sudy, a to zrušením kritéria 15 sudcov ako podmienky na zriadenie sudcovskej rady.

Navrhované doplnenie právnej úpravy v bode 17 vyplýva z praktickej potreby reagovať na situáciu, ktorá nastáva na súdoch, na ktorých nie je zvolená sudcovská rada. Podľa platnej právnej úpravy má predseda sudcovskej rady zverené zo zákona určité právomoci, ktoré je potrebné vykonávať aj na súde, ktorý nemá zvolenú sudcovskú radu. Preto sa navrhuje, aby si na tento účel plénum príslušného okresného súdu zvolilo svojho zástupcu, ktorý bude plniť úlohy predsedu sudcovskej rady, napr. zastupovať tento súd v kolégiu predsedov sudcovských rád.

K bodom 15 a 16

Zavádza sa mechanizmus odvolávania členov sudcovskej rady sudcami príslušného súdu. Z pohľadu fungovania sudcovskej samosprávy a kreovania orgánov sudcovskej samosprávy je potrebné riešiť aj otázku odvolávania členov sudcovskej rady ako orgánu reprezentujúceho záujmy sudcov toho-ktorého súdu. Pôvodným nositeľom a reprezentantom sudcovskej samosprávy na súde je plénum súdu, t.j. všetci sudcovia tohto súdu, ktorí reprezentujú sudcovskú samosprávu buď priamo v rámci pléna alebo prostredníctvom svojich volených zástupcov, ktorými sú členovia sudcovskej rady. Ak zákon teda zveruje sudcom príslušného súdu právo voliť členov sudcovskej rady, má a musí upraviť aj mechanizmus, ktorý umožní sudcom príslušného súdu odvolať člena sudcovskej rady. Nová právna úprava teda výslovne ustanovuje, že plénum súdu volí a odvoláva členov sudcovskej rady. Výslovná právna úprava odvolávania členov sudcovskej rady reaguje aj na požiadavky aplikačnej praxe, keďže nastali a nastávajú prípady nejednoznačného výkladu zákona, a to či oprávneniu voliť členov sudcovskej rady zodpovedá aj právo ich odvolávať, keď zákon toto oprávnenie výslovne neupravil, resp. či možno právo odvolávať členov sudcovskej rady odvodiť od oprávnenia ich voliť.

Súčasne sa navrhuje znížiť počet členov sudcovských rád najviac na 9 členov. Vychádza sa z požiadavky na plynulé a efektívne fungovanie tohto orgánu sudcovskej samosprávy, keďže prax ukazuje, že nižší počet členov sudcovskej rady je prínosnejší pre fungovanie sudcovskej rady.

K bodu 18

Navrhuje sa, aby sa predseda súdu mohol v odôvodnených prípadoch obrátiť so žiadosťou o zaujatie stanoviska na sudcovskú radu a aby sudcovská rada mohla prijať stanovisko k danému problému. Predmetné doplnenie právnej úpravy má za cieľ reagovať na požiadavky aplikačnej praxe v záujme zlepšenia podmienok a možností riadenia a organizácie súdov, a to aj zapojením sudcovskej samosprávy do týchto procesov nad rámec doterajšej právnej úpravy.

K bodom 19 a 20

Precizuje sa právna úprava zániku členstva v sudcovskej rade. Právna úprava sa dopĺňa v nadväznosti na novú úpravu odvolávania členov sudcovskej rady plénom súdu

[písmeno e)]. Vypustenie pôvodného odseku 5 je dané v nadväznosti na oprávnenie pléna súdu odvolať člena sudcovskej rady.

K bodu 21

Navrhovaná zmena reaguje na požiadavky aplikačnej praxe. Keďže nie na všetkých okresných súdoch sú zriadené sudcovské rady, v prípade personálneho obsadenia kolégia predsedov sudcovských rád sa vyskytujú praktické problémy, keďže nie je jasné, či okresný súd, ktorý nemá sudcovskú radu má alebo nemá mať zastúpenie v kolégiu predsedov sudcovských rád, resp. ak má mať zastúpenie v kolégiu, kto má reprezentovať tento okresný súd. Aj keď sa v novelizačnom bode 14 zavádza kreovanie sudcovskej rady na všetkých súdoch, môže v praxi nastať situácia, že sudcovskú radu nebude možné z rôznych dôvodov zvoliť. Navrhovaná právna úprava výslovne ustanovuje, že aj súdy, na ktorých nie je zvolená (alebo ešte nebola zvolená) sudcovská rada majú svoje zastúpenie v kolégiu predsedov sudcovských rád, pričom ich zástupcom je sudca zvolený plénom tohto súdu.

K bodu 22

Nové znenie písmena d) je výsledkom zosúladenia právnej úpravy zákona č. 757/2004 Z. z. a zákona č. 385/2000 Z. z. o súdoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 29 cit. zákona). Platné znenie § 48 ods. 2 písm. d) zákona o súdoch a § 29 zákona o sudcoch a prísediach sú v súčasnosti v zjavnom rozpore. Vyriešenie tohto rozporu sa realizuje úpravou znenia zákona č. 757/2004 Z. z.

K bodu 23

Ide o analogickú úpravu ako v prípade zmeny § 45 ods. 7 (bod 18).

K bodom 25, 26, 28, 29 a 32

Navrhovaná právna úprava má za cieľ vyriešiť problémy aplikačnej praxe, najmä z pohľadu účastníkov dedičského konania, pri poverovaní notárov úkonmi v konaní o dedičstve. Notárom je v konaní o dedičstve na základe zákona zverený výkon časti právomoci inak patriacej súdom. To znamená, že notár je podľa zákona v konaní o dedičstve oprávnený vykonávať úkony, ktoré sú úkonmi súdu. Počnúc 1. aprílom 2005 bol zavedený nový mechanizmus poverovania notárov úkonmi v konaní o dedičstve, v zmysle ktorého sú veci notárom pridelené náhodným výberom prostredníctvom na to určených programových prostriedkov. Toto ustanovovanie notárov za súdnych komisárov v praxi spôsobuje účastníkom konania praktické problémy, keďže neraz sa stáva, že účastníci dedičského konania musia cestovať za notárom do vzdialených miest, hoci iný notár sídli priamo v ich meste.

Podstata predkladaného návrhu spočíva v zmene spôsobu poverovania notárov úkonmi v konaní o dedičstve. Navrhuje sa nahradiť pridelovanie vecí notárom ako súdnym komisárom prostredníctvom elektronickej podateľne mechanizmom, ktorý tu bol dlhodobo zaužívaný pred prijatím zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V praxi to znamená, že veci budú notárom pridelené na základe rozvrhu práce súdu, ktorého súčasťou bude aj tzv. notársky rozvrh, ktorý určí mechanizmus pridelovania vecí notárom. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na skutočnosť, že táto agenda je

nesporovou agendou, a teda nie je nutné uplatňovať náhodný výber pomocou elektronickej podateľne.

Ako už bolo uvedené, vychádza sa z právnej úpravy, ktorá platila pred 1. aprílom 2005. Táto právna úprava bola obsiahnutá vo vyhláške Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 66/1992 Zb. o Spravovacom poriadku pre okresné a krajské sudy v znení neskorších predpisov. Predmetná vyhláška však bol zrušená. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky nepovažuje za vhodné riešenie zaviesť túto právnu úpravu opäť v podobe podzákonného právneho predpisu, a to jednak z dôvodu toho, že v súčasnosti neexistuje splnomocňovacie ustanovenie, ktoré by umožnilo vydanie takého všeobecne záväzného právneho predpisu, ale čo je podstatnejšie, ide o právnu úpravu, ktorá by z dôvodu svojho významu mala nájsť svoje vyjadrenie priamo v zákone.

Z pohľadu legislatívno-technického je pre zavedenie tohto „staronového“ mechanizmu prideľovania vecí notárom potrebné vypustenie prideľovania vecí notárom cez elektronickú podateľňu (body 26 a 28) a zavedenie nového mechanizmu prideľovania vecí notárom (body 25, 29 a 32).

Právna konštrukcia nového spôsobu prideľovania vecí notárom vychádza z nasledovných predpokladov:

- prideľovanie vecí notárom na základe notárskeho rozvrhu [§ 175za Občianskeho súdneho poriadku v spojitosti s § 50 ods. 2 písm. a) zákona o súdoch]
- definovanie notárskeho rozvrhu ako súčasti rozvrhu práce príslušného súdu [§ 50 ods. 2 písm. j) zákona o súdoch]
- ustanovenie možných spôsobov prideľovania vecí notárom [§ 51 ods. 10 zákona o súdoch]
- úprava tvorby notárskeho rozvrhu za aktívnej účasti Notárskej komory Slovenskej republiky [§ 52a zákona o súdoch].

Možné spôsoby poverovania notárov úkonmi v konaní o dedičstve sa navrhujú v novom odseku 10 v § 51. Obvodový systém spočíva v rozdelení obvodu príslušného okresného súdu na obvody podľa notárskych úradov, pričom pre určenie notára, ktorý bude poverený úkonmi v konaní o dedičstve je rozhodujúce napríklad posledné bydlisko poručiteľa. Časový systém predpokladá rozdeľovanie vecí medzi notárov podľa dátumu úmrtia poručiteľa, kedy sa napríklad veci budú prideľovať notárom podľa mesiaca, v ktorom zomrel poručiteľ, pričom každému notárovi „patrí“ určitý mesiac v roku. Zákon umožňuje po vzore pôvodnej právnej úpravy aj kombináciu týchto dvoch systémov, keď obvod okresného súdu môže byť rozdelený na niekoľko notárskych obvodov, pričom v niekoľkých notárskych obvodoch môžu pôsobiť aj viacerí notári a medzi nimi sa budú veci rozdeľovať časovým systémom. Bez ohľadu na zvolený systém, dôležitým kritériom pri prideľovaní vecí musí byť podľa § 175za Občianskeho súdneho poriadku rovnomerné poverovanie notárov úkonmi v konaní o dedičstve.

Z hľadiska tvorby notárskeho rozvrhu sa preberá pôvodný mechanizmus jeho tvorby, kedy návrh vypracúva priamo Notárska komora Slovenskej republiky, pričom tento návrh podlieha schvaľovaciemu procesu na úrovni predsedu krajského súdu a predsedov okresných súdov v obvode tohto krajského súdu. Rovnaký mechanizmus sa bude uplatňovať aj v prípade zmien v počte notárskych úradov, na ktoré musí reagovať aj notársky rozvrh.

K bodu 27

Platná právna úprava týkajúca sa organizácie práce na súde obsahuje výnimky umožňujúce obmedziť nápad sudcu, ktorý je zaradený do revíznych orgánov. Z hľadiska organizácie práce na súdoch sa javí ako vhodnejšie riešenie vypustiť tieto zákonné výnimky a vytvoriť zákonnú možnosť, aby rozvrh práce ako najdôležitejší vnútroorganizačný akt riadenia súdu ustanovil pomer nápadu týchto osôb, a to v závislosti od miestnych pomerov na tom ktorom súde. Kritériom pri zostavovaní rozvrhu práce je zohľadnenie výkonu povinností, ktoré inak ostatní sudcovia nevykonávajú.

K bodu 30

Navrhovaná zmena vychádza z požiadavky na vytvorenie zákonnej úpravy, ktorá bude garanciou pravidelného obmieňania zloženia senátov, a to v záujme vytvorenia predpokladov pre zamedzenie zmechanizovaného schematického rozhodovania senátov ako negatívneho javu, keďže fungovanie senátov v nezmenenej podobe po niekoľko rokov nie je podľa názoru predkladateľa žiaduce.

K bodu 33

Navrhovaná právna úprava reaguje na požiadavku Súdnej rady Slovenskej republiky. Postavenie a poslanie predsedu kolégia je v zmysle platnej právnej úpravy zamerané nie na výkon funkcií, ktoré patria predsedovi súdu, preto niet dôvodu na ich prenášanie na uvedené vyššie sudcovské funkcie.

K bodu 34

Predmetná zmena smeruje k posilneniu postavenia predsedu súdu pri vykonávaní dohľadu pri výkone súdnictva. Navrhuje sa výslovne ustanoviť povinnosť sudcov (ako aj súdnych úradníkov a iných zamestnancov) dodržiavať opatrenia vykonané predsedom súdu pre odstraňovanie nedostatkov alebo ich príčin v rámci výkonu dohľadovej právomoci. Porušenie tejto povinnosti zakladá zodpovednosť sudcov podľa zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, resp. u štátnych zamestnancov alebo iných zamestnancov súdu podľa príslušnej zákonnej úpravy.

K bodu 35

Vypúšťané ustanovenie je s prihliadnutím na prechodné ustanovenia Trestného poriadku k podávaniu sťažností pre porušenie zákona obsolentné, preto sa navrhuje jeho vypustenie.

K bodu 36

Navrhuje sa, aby predsedovia okresných súdov mohli predsedom krajských súdov navrhnúť nariadenie mimoriadnej revízie na vlastnom súde. Predseda krajského súdu však týmto návrhom nie je viazaný. Doplnenie právnej úpravy smeruje k rozšíreniu vykonania mimoriadnych revízií nad rámec doterajšej právnej úpravy.

K bodom 37 a 38

Navrhované zmeny súvisia s bodom 27.

K bodu 39

Zostaviť zoznam preťažených súdov nie je možné z titulu nerovnomernosti nápadu a závažnosti prejednávanych vecí. Predmetné skutočnosti skresľujú matematické výpočty týkajúce sa zaťaženia jednotlivých súdov, pri ktorých sa zohľadňuje počet vecí pripadajúcich na jedného sudcu a normatívu určenému sudcovi na vybavenie v určitej lehote. Vzhľadom na skutočnosť, že v praxi ešte nie je stanovený všeobecne akceptovateľný normatív výkonnosti sudcov, je ustanovenie týkajúce sa zostavovania zoznamu preťažených súdov predčasné, a to najmä vo vzťahu k finančným nárokom, ktoré sú viazané na predmetné ustanovenie. Počet sudcov je primárne ovplyvňovaný výškou poskytnutých finančných prostriedkov a v spojitosti s ústavným postavením sudcov je problém zabezpečiť v každom okamihu rovnomerné obsadenie jednotlivých súdov.

Súčasne sa navrhuje spresnenie právnej úpravy, a to výslovnou úpravou určovania voľných miest sudcov.

K bodom 40 a 41

Navrhuje sa rozšíriť pôsobnosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v oblasti vykonávania previerok spisov súdu aj na oblasť vybavovania a prešetrovania vybavovania sťažností občanov. Podľa platnej právnej úpravy vykonáva Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky previerky súdnych spisov podľa § 72 ods. 1 písm. c). Z platnej právnej úpravy je zrejmé, že táto pôsobnosť ministerstva smeruje k previerkam súdnych spisov v súvislosti s výkonom súdnictva, t.j. v súvislosti s vlastnou rozhodovacou činnosťou súdov, najmä v otázkach prípadných prietahov v konaní. Cieľom novej právnej úpravy je analogické rozšírenie pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky aj na oblasť vybavovania a prešetrovania vybavovania sťažností smerujúcich na sudcov, ktoré boli podané podľa novelizovaného zákona.

Podľa navrhovanej právnej úpravy v rámci výkonu pôsobnosti podľa nového písmena e) bude ministerstvo bude oprávnené vykonávať previerky spôsobu vybavovania sťažností a prešetrovania vybavovania sťažností, pričom na tieto účely bude oprávnené nahliadať do súdnych spisov, prípadne bude oprávnené si priamo vyžiadať súdne spisy z príslušného súdu (uvedené platí nie len pre súdne spisy v „klasicknej“ súdnej agende, ale aj pre Spr. spisy, keďže sťažnosti sú evidované v Spr. registri a vytvára sa k nim Spr. spis – súdnym spisom je ako „klasický“ spis, tak aj Spr. spis).

K bodu 42

Navrhuje sa nová právna úprava v oblasti prevádzky, riadenia a organizačného zabezpečenia informačných technológií súdnictva. Súčasná právna úprava v oblasti informačných technológií súdnictva a ich riadenia je daná vo všeobecnej rovine (§ 71 ods. 1 písm. d) prvý a tretí bod) a v konkrétnej rovine (§ 73 ods. 1). Výkon týchto kompetencií patrí do výlučnej pôsobnosti ministerstva, ktoré ich realizuje buď z centra alebo prostredníctvom na tento účel zriadených organizačných útvarov ministerstva pôsobiacich na krajských súdoch.

Návrh zákona vychádza z predpokladu, že realizáciu kompetencií v oblasti informačných technológií aj naďalej bude primárne vykonávať ministerstvo, ale na rozdiel od súčasnej právnej úpravy sa zavádza možnosť delegovania niektorých čiastkových úloh (v rozsahu podľa § 73 ods. 1), primárne prislúchajúcich zákonom ministerstvu, na krajské sudy. Inak povedané na zákonomnom základe sa zavádza mechanizmus prenesenia časti kompetencií ministerstva na krajské sudy v oblasti správy súdu. Určenie okruhu kompetencií, ktoré bude možné na základe zákona preniesť na krajské sudy, je daný dikciou § 73 ods. 1 (taxatívny výpočet) a v rozsahu nového znenia § 73 ods. 2 rozhodnutím ministerstva, ktorým však nemožno preniesť na krajské sudy iné kompetencie ako sú uvedené v § 73 ods. 1.

V otázke organizačno-personálneho zabezpečenia sa navrhuje, aby zamestnanci ministerstva pôsobiaci v organizačných útvaroch ministerstva na krajských súdoch sa stali *ex lege* ku dňu účinnosti zákona zamestnancami príslušných krajských súdoch. Ide o analogickú právnu konštrukciu, ktorá bola použitá v čase prijímania zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, kedy sa na základe zákona stali dovtedajší zamestnanci krajských súdoch zamestnancami Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (bod 49, nový § 100).

K bodu 43

Navrhovaná právna úprava reaguje na praktické problémy, ktoré spôsobuje platná a účinná právna úprava osobného úradu a jeho podriadenosti riaditeľovi správy súdu. Podľa poznatkov aplikačnej praxe je podriadenie osobného úradu riaditeľovi správy súdu nesystémovým riešením. Osobou primárne zodpovednou za fungovanie súdu je predseda súdu. Vzhľadom na uvedené postavenie predsedu súdu je teda potrebné, aby boli zákonom vytvorené všetky predpoklady pre efektívny výkon jeho pôsobnosti, medzi ktoré patrí aj podriadenie osobného úradu priamo predsedovi súdu.

K bodu 44

Ide o právnu úpravu nadväzujúcu na zmeny vykonané v predchádzajúcich bodoch (bod 42).

K bodu 45

Ide o legislatívno-technickú úpravu, ktorá súvisí so zmenou uvedenou v novelizačnom bode 43.

K bodu 46

Navrhuje sa nová právna úprava prípravy východísk pre tvorbu návrhu rozpočtu kapitoly ministerstva spravodlivosti, a to posilnením postavenia Súdnej rady Slovenskej republiky v nadväznosti na jej ústavné kompetencie. Návrh zákona v tomto prípade rešpektuje a zohľadňuje požiadavky Súdnej rady Slovenskej republiky vznesené v rámci vnútrorezortného pripomienkového konania.

K bodom 47 a 48

Navrhuje sa úprava splnomocňovacieho ustanovenia. Na základe platnej právnej úpravy bola vydaná vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 413/2006 Z.

z. o pravidlách určovania miest sudcov a voľných miestach sudcov na súdoch. Táto právna úprava sa v praxi neosvedčila, keďže na jej podklade nemožno v praxi docieľiť uspokojivý stav pri určovaní voľných miest sudcov, resp. pri posudzovaní preťažnosti súdov.

K bodom 49, 50 a 51 (prechodné ustanovenia)

Navrhuje sa vypustiť právnu úpravu postavenia justičných čakateľov zo zákona č. 757/2004 Z. z. a presunúť ju do zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušných a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, kam systematicky patrí. V tejto súvislosti poukazujeme na to, že z hľadiska legislatívno-technického sa navrhuje využiť § 99 a 100 pre formulovanie prechodných ustanovení k predkladanému návrhu zákona, keďže postup v zmysle ktorého by došlo k derogácii § 99 až 101 a následnému vytvoreniu nových paragrafov s prechodnými ustanoveniami považuje predkladateľ za neúčelný.

k § 99

Vzhľadom na zavedenie novej právnej úpravy pridelenia vecí notárom ako súdnym komisárom v konaní o dedičstve sa navrhujú prechodné ustanovenia k tejto navrhovanej právnej úprave. V odseku 1 sa upravuje mechanizmus vydania prvých notárskych rozvrhov, a to najmä určením lehôt, v rámci ktorých sú príslušné subjekty povinné realizovať povinnosť vydať notársky rozvrh práce. Táto právna úprava je potrebná vzhľadom na termíny upravené v § 52a, resp. vzhľadom na účinnosť navrhovanej právnej úpravy. V odseku 2 ide o štandardnú prechodnú úpravu, ktorej podstata spočíva v deklarovaní zachovania zákonnosti pridelenia vecí notárovi spôsobom upraveným novelizovaným zákonom pred nadobudnutím účinnosti samotnej novely. Inak povedané, už raz notárom pridelené veci prostredníctvom elektronickej podateľne sa nebudú prerozdeľovať podľa novej právnej úpravy. Aj po účinnosti novej právnej úpravy až do vydania prvých notárskych rozvrhov sa budú veci notárom pridelať doterajším systémom.

k § 100

Navrhuje sa, aby sa zamestnanci Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorí sú zaradení do organizačných útvarov Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na krajských súdoch, sa stali s účinnosťou od 1. januára 2009 zamestnancami krajských súdov v súvislosti s prechodom ich agendy na krajské sudy (bod 42).

K bodu 52

S prihliadnutím na zrušenie splnomocňovacieho ustanovenia v § 92 ods. 2 písm. d) a rešpektujúc rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky (uznesenie PL. ÚS 18/02) sa navrhuje výslovné zrušenie vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 413/2006 Z. z. o pravidlách určovania miest sudcov a voľných miest sudcov na súdoch.

K Čl. II

K bodu 1

Voľné miesta sudcov sú v súčasnosti obsadzované aj na základe výsledkov výberového konania – proces od uskutočnenia výberového konania až do vymenovania sudcu

trvá približne 3-6 mesiacov, pričom výberového konania sa môže zúčastniť len uchádzač, ktorý najneskôr v deň konania výberového konania dosiahol vek 30 rokov (uznesenie Súdnej rady Slovenskej republiky), avšak podľa zákona by sa ho teoreticky mohla zúčastniť aj osoba, ktorá ešte nedovršila 30 rokov, keďže zákon vyžaduje splnenie podmienky dosiahnutia požadovaného veku až v deň vymenovania. Je to však z hľadiska účelného obsadzovania voľných miest sudcov nepraktické, pretože je zrejme neúčelné vybrať uchádzača, ktorý by mohol vykonávať funkciu sudcu až po dlhšej dobe od uskutočnenia výberového konania.

K bodom 2 až 4

V návrhu právneho predpisu sa zrušujú niektoré zastarané odkazy a zavádzajú sa nové odkazy, ako aj ich označenie, resp. prečíslovanie. Napriek tomu, že v súlade s Legislatívnymi pravidlami vlády Slovenskej republiky poznámky pod čiarou nie sú súčasťou právneho predpisu a majú len informatívnu hodnotu, vznikla potreba zosúladiť návrh zákona aj z tohto pohľadu.

K bodom 5 a 7

K základným predpokladom, ktoré musí spĺňať uchádzač o funkciu sudcu, patrí aj výslovný súhlas s vymenovaním na vopred určený súd, ktorý je síce upravený už v § 7, ale koncepcne sa navrhuje presunúť túto požiadavku priamo k ostatným predpokladom, ktoré musí spĺňať osoba, ktorá má byť vymenovaná do funkcie sudcu. Nové znenie presnejšie upravuje postup, keď sa uchádzač o funkciu sudcu prihlasuje do výberového konania s vopred určeným pridelením na konkrétny súd. Nie je preto vhodné, aby do prideľovania vstupoval minister spravodlivosti formálnym návrhom pridelenia úspešného kandidáta. Úlohou ministra spravodlivosti je len formálne oznámiť Súdnej rade Slovenskej republiky výsledky výberového konania pre konkrétny súd s rešpektovaním práva Súdnej rade Slovenskej republiky navrhnúť alebo nenavrhnúť prezidentovi úspešného kandidáta. (porovnaj III. ÚS 79/04, III. ÚS 238/05 a ďalšie). Navrhuje sa tiež vypustenie odvolania súhlasu s pridelením na určitý súd – súhlas je podmienkou vymenovania za sudcu, takže jeho odvolanie pred vymenovaním má za následok, že nedôjde k vymenovaniu za sudcu. Súhlas sa pritom vzťahuje na moment pridelenia, takže jeho neskoršie odvolanie je právne neúčinné.

K bodu 6

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 8

Navrhuje sa nové znenie ustanovenia o prideľovaní sudcov, a to najmä s prihliadnutím na opätovné zavedenie inštitútu justičného čakateľa. Navrhuje sa, aby súdna rada rozhodovala o pridelení sudcu (justičného čakateľa) na základe návrhu ministra spravodlivosti, resp. minister spravodlivosti v tomto prípade bude podávať návrh súdnej rade. Ak sa voľné miesto sudcu obsadzuje výberovým konaním, minister spravodlivosti oznámi súdnej rade výsledky výberového konania.

K bodu 9

Zmena súvisí s úpravami v bode 8. Preberajú sa podmienky pôsobenia na Špeciálnom súde; pôvodne upravené v § 11 ods. 3.

K bodu 10

Zmenou platnej právnej úpravy sa zjednocuje dĺžka dočasného pridelenia sudcu.

K bodom 11 a 12

Platné znenie § 12a ods. 1, podľa ktorého Súdna rada Slovenskej republiky dočasne prideli sudcu na výkon funkcie predsedu súdu, je potrebné doplniť o výslovnú požiadavku jeho predchádzajúceho súhlasu. Súdna rada Slovenskej republiky rozhoduje o dočasnom pridelení sudcu na výkon funkcie predsedu súdu, z uvedeného vyplýva, že obdobie počas ktorého sudca dočasne pôsobí na tom – ktorom súde je ohraničené výkonom funkcie predsedu súdu. V prípade, že výkon funkcie predsedu súdu je ukončený, sudca sa má automaticky vrátiť na materský súd. Z tohto dôvodu je požiadavka na súhlas sudcu na spätné pridelenie na výkon funkcie sudcu na jeho pôvodný súd nadbytočná a treba ju vypustiť.

K bodu 13

Navrhuje sa nerozlišovať „využitie svojich skúseností“ a „prehlbovanie kvalifikácie“ pri dôvodoch vykonávania stáže sudcu a upraviť dĺžku stáže u všetkých sudcov rovnako. Ďalej sa navrhuje, aby minister spravodlivosti Slovenskej republiky a Súdna rada Slovenskej republiky rozhodovali o stáži sudcu až po vyjadrení predsedu súdu, na ktorom sudca pôsobí, pretože často sa predseda súdu dozvie o stáži sudcu ako posledný, čo má negatívny dopad na chod súdu a zabezpečenie organizácie práce na súde. Predseda súdu, na ktorom pôsobí sudca, ktorý má záujem o výkon stáže, by mal mať možnosť vyjadriť svoj súhlas, resp. nesúhlas s výkonom stáže, predovšetkým s ohľadom na stav ním riadeného súdu. Z uvedeného dôvodu sa teda navrhuje podmieniť rozhodnutie o stáži sudcu prerokovaním tejto stáže s predsedom súdu, na ktorom vykonáva funkciu sudca, o ktorého stáž v danom prípade ide. Z praktických dôvodov sa upravuje trvanie stáže (bez ohľadu na to, kde sa vykonáva), pričom v odôvodnených prípadoch sa pripúšťa jej predĺženie s poukazom na maximálnu možnú dobu výkonu stáže (odsek 4). O predĺžení stáže, v nadväznosti na odsek 3, bude rozhodovať ten subjekt, ktorý je oprávnený rozhodnúť o stáži ako takej – prerokovanie stáže s predsedom súdu sa uplatní aj v prípade jej predĺženia.

K bodu 14

Formulačne sa spresňuje znenie, vzhľadom na skutočnosť, že Súdna rada Slovenskej republiky fakticky rozhoduje v prevažnej miere o žiadostiach sudcov o preloženie na iný súd.

K bodu 15

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 16

Vzhľadom na to, že vekový cenzus pre vymenovanie za sudcu je 30 rokov, navrhuje sa, aby sa v záujme zvyšovania kvality práce sudcov a využívania ich odborných vedomostí získaných v praxi prehodnotila aj veková hranicu pre kariérny postup sudcov na súdy vyššieho stupňa. Úprava súvisí s navrhovanými zmenami v bode 8 (§ 11).

K bodom 17, 19 a 20

Navrhovaná zmena vychádza zo zrušenia grémií na okresných súdoch; k tomu pozri príslušné novelizačné body v rámci Čl. I.

K bodom 18 a 21

Navrhuje sa, aby predsedovia kolégií boli menovaní a odvolávaní predsedom súdu, na ktorom kolégium pôsobí.

K bodu 22

Navrhuje sa vypustiť odvolanie súhlasu s pridelením ako dôvodu zániku funkcie sudcu, keďže takáto možnosť po vymenovaní za sudcu a pridelení na konkrétny súd neexistuje. Dôvody sú totožné s odôvodnením k bodom 5 a 7.

K bodu 23

Navrhuje sa upraviť § 18 ods. 3 tak, aby Súdna rada Slovenskej republiky bola povinná predložiť prezidentovi Slovenskej republiky návrh na odvolanie sudcu len v prípadoch uvedených v § 18 ods. 1, aby prezident SR realizoval svoje ústavné právomoci. V prípadoch uvedených v § 18 ods. 2 je neopodstatnené „prikazovať“ Súdnej rade Slovenskej republiky predkladanie návrhu na odvolanie sudcu prezidentovi, keďže v daných prípadoch môže, ale nemusí prezident Slovenskej republiky odvolať sudcu, t. j. Súdna rada Slovenskej republiky by mala v danom prípade realizovať svoje oprávnenie zvážiť, či sa rozhodne podať alebo nepodať návrh na odvolanie sudcu prezidentovi Slovenskej republiky.

K bodu 24

Vzhľadom na rozsah vykonávaných zmien v rámci § 22 sa navrhuje jeho nové úplné znenie.

Výslovne sa rozlišuje zánik dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu, ak pominú dôvody, pre ktoré bol výkon funkcie sudcu pozastavený (ods. 8), zrušenie dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu ministrom alebo súdnou radou (ods. 5, 6) a skončenie dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu uplynutím lehoty (ods. 4).

K ods. 4: Navrhuje sa upraviť maximálna dĺžka dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu. Navrhovaným znením sa umožní, aby bolo dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu skončené po dvoch, resp. troch rokoch, bez ohľadu na to, či predmetné disciplinárne resp. súdne konanie už bolo právoplatne ukončené alebo nie. Súčasne sa navrhuje ustanoviť možnosť pre oprávnený subjekt (odsek 2) rozhodnúť o predĺžení dočasného pozastavenia funkcie – vyžaduje sa nové rozhodnutie spojené s preskúmaním, či je daný dôvod na predĺženie. Platí však, že dočasné pozastavenie nesmie v úhrne presiahnuť lehotu piatich rokov.

K ods. 5: Úprava sa ďalej mení tým spôsobom, že „opravný prostriedok“ dotknutého sudcu bude presnejšie špecifikovaný – o zrušenie dočasného pozastavenia výkonu funkcie môže požiadať súdnu radu. Lehota 30 dní sa navrhuje predĺžiť z toho dôvodu, že súdna rada nemusí byť zvolená v období určenom na zrušenie rozhodnutia t. j. o návrhu sudcu nemusí byť rozhodnuté v stanovenej lehote z objektívnych dôvodov. Súčasne sa navrhuje, aby pre

dodržanie lehoty súdnej rady zrušiť rozhodnutie ministra o dočasnom pozastavení na návrh sudcu bol rozhodujúci moment doručenia návrhu sudcu súdnej rade.

K ods. 7: Doteraz existuje na súdoch nejednotná prax v otázke, či sudca, ktorý má dočasne pozastavený výkon funkcie, smie alebo nesmie vykonávať akúkoľvek prácu, a rovnako, či sa smie alebo nesmie zdržiavať na pracovisku. Pokiaľ ide o otázku, akú prácu môže vykonávať sudca počas dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu, je potrebné poukázať na znenie ustanovenia § 25 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z., v zmysle ktorého „výkon funkcie sudcu sa začína dňom zloženia sľubu a skončí sa v deň zániku funkcie sudcu, alebo v deň prerušenia výkonu funkcie sudcu, ak tento zákon neustanovuje inak“.

Samotný fakt dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu je právnou skutočnosťou, ktorá v sebe o. i. obsahuje potrebu vykonania zmeny v osobe zákonného sudcu, čo nachádza odraz v nutnosti úpravy rozvrhu práce v dôsledku zmeny v personálnom obsadení súdu podľa § 5 ods. 2, písm. f) vyhl. č. 118/2005 Z. z. o náležitostiach rozvrhu práce, avšak ani táto norma neobsahuje žiadnu inú úpravu v súvislosti s dočasným pozastavením výkonu funkcie sudcu.

Doterajšia prax naznačuje značnú nejednotnosť v riešení zmienenej otázky (predovšetkým fyzickej prítomnosti sudcu na pracovisku), zo znenia zákona možno vyvodiť, že sudca po dobu dočasného pozastavenia výkonu jeho funkcie prácu vykonávať nemá z dôvodu, že pod výkonom funkcie sudcu treba rozumieť výkon právomoci súdu sudcom ako predstaviteľom súdnej moci, nie výkon akejkoľvek inej činnosti (§ 2 a nasl. zákona č. 385/2000 Z. z.). Pri dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu sa výkon funkcie sudcu netransformuje do inej pracovnej činnosti, ale je pozastavený, preto počas uvedenej doby iné pracovné činnosti pre sudcu neprichádzajú do úvahy a jeho prítomnosť na pracovisku s výnimkou času nevyhnutného na uplatňovanie nárokov sudcu vo vzťahu k jeho osobnému úradu je nežiadúca.

K ods. 9: Spresnením znenia doterajšieho odseku 6 a jeho doplnením sa zabráni neprimeranej tvrdosti zákona, ku ktorej by mohlo dôjsť v prípade, ak by sudcovi bol dočasne pozastavený výkon funkcie z dôvodu, že sa proti nemu vedie disciplinárne konanie pre čin, pre ktorý môže byť odvolaný z funkcie sudcu, ale bolo by mu bolo uložené iné, miernejšie disciplinárne opatrenie, prípadne v trestnom konaní by mu nebolo preukázané spáchanie úmyselného trestného činu – v takýchto prípadoch je potrebné sudcovi doplatiť skrátený funkčný plat. Funkčný plat sa nebude doplácať v prípade, že bolo sudcovi uložené disciplinárne opatrenie za závažné disciplinárne previnenie nezlučiteľné s funkciou sudcu – odvolanie z funkcie sudcu, resp. v prípade, ak bol sudca právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin. V ostatných prípadoch môže o skrátení platu sudcu rozhodnúť iba disciplinárny súd.

V súvislosti so zmenou v odseku 4, podľa ktorej dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu môže trvať iba určitý čas a skončí sa uplynutím stanovenej lehoty, je potrebné upraviť, že rozdiel, o ktorý bol skrátený funkčný plat sudcu, ktorému bol dočasne pozastavený výkon funkcie, sa sudcovi doplatí až po právoplatnom skončení disciplinárneho alebo súdneho konania. Podobne v prípade, ak minister alebo súdna rada podľa odseku 5, resp. odseku 6 zruší dočasné pozastavenie, ale disciplinárne konanie alebo trestné stíhanie sudcu pokračuje, doplatí sa rozdiel platu až po právoplatnom skončení disciplinárneho alebo súdneho konania.

K bodu 25

Ide o formulačné spresnenie textu.

K bodom 26 a 27

Ide o formulačné spresnenie textu, nakoľko Súdna rada SR sudcu z jedného súdu na iný súd prekladá a nie prideliť.

K bodom 28, 29 a 31

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 30

Zmena tohto ustanovenia vychádza z požiadaviek aplikačnej praxe, keďže je nutné jednoznačne špecifikovať osobný úrad sudcu počas dočasného pridelenia sudcu na výkon funkcie predsedu súdu.

K bodu 32

Periodicita hodnotenia práce sudcov je dostatočne zabezpečená vnútornou revíziou súdov v pravidelných päťročných intervaloch podľa vopred stanoveného harmonogramu revízií v súlade s § 55 ods. 1 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a to v medziach, ako sú stanovené v § 55 ods. 2 citovaného zákona.

K bodu 33

Zmena sa navrhuje z toho dôvodu, aby sudca nemusel byť hodnotený vždy, ak sa uchádza o funkciu sudcu na súde vyššieho stupňa, najmä ak v priebehu roka absolvuje niekoľko takýchto výberových konaní. Preto sa navrhuje, že ak sa vykoná hodnotenie sudcu v súvislosti s prvým výberovým konaním na súd vyššieho stupňa, je toto hodnotenie použiteľné aj v ďalších výberových konaniach tohto typu bez nutnosti opätovne vykonávať hodnotenie sudcu.

K bodu 34

Súčasná právna úprava stanovuje, že sudcu hodnotí predseda súdu, na ktorom sudca vykonáva funkciu sudcu – navrhuje sa presnejšie špecifikovať predmetné ustanovenie z toho dôvodu, že to môže byť problém pri dočasnom pridelení sudcu. Keďže dočasné pridelenie by malo trvať krátky čas, v tomto prípade by mal sudcu hodnotiť predseda jeho „materského“ súdu, pričom prirodzene môže požiadať o súčinnosť predsedu súdu, na ktorý je sudca dočasne pridelený. Súčasne sa navrhuje doplniť slovo „najmä“, nakoľko predseda súdu môže zobrať do úvahy pri hodnotení sudcu aj iné skutočnosti.

K bodu 35

V zmysle § 55 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa vnútorná revízia súdov vykonáva v päťročných časových intervaloch a je zameraná, okrem iného, na výsledky práce súdu a jeho sudcov, so zreteľom na vytvorené personálne a materiálne podmienky a zaťaženosť sudcov, na stav a príčiny starších nevybavených vecí a prieťahy v konaní, dodržiavanie procesných predpisov, náležitostí zápisníc a rozhodnutí, zákonných lehôt na konanie a rozhodnutie, včasnosť vybavovania a vypravovania súdnych rozhodnutí, úroveň prípravy súdnych pojednávaní a priebehu súdnych

pojednávani, využívanie pojednávacích dní a príčiny odročovania pojednávani, atď. (§ 55 ods. 2). Preto je logické, aby predseda súdu pri hodnotení sudcu prihliadol na výsledky zo správy o výsledku revízie vykonanej na súde, na ktorom hodnotený sudca vykonáva svoju funkciu.

K bodu 36

V doterajšom zákonnom znení nie je upravené hodnotenie predsedov súdov, čo spôsobuje nejednotnú prax a preto sa navrhuje toto ustanovenie doplniť.

Doterajšie odseky 4 a 6 priamo súvisia, ale sú nesúrodé až protirečivé. O námietkach sudcu proti hodnoteniu by podľa doterajšieho odseku 4 mala rozhodovať príslušná sudcovská rada a podľa doterajšieho odseku 6 by mal o námietkach rozhodovať dokonca disciplinárny súd. Rozhodovanie disciplinárneho súdu o podaných námietkach nie je logické a správne, pretože tento orgán nemá také poznatky o hodnotenom sudcovi, ako orgány súdnej samosprávy, navyše tento orgán nie je vhodný na rozhodovanie o námietkach proti hodnoteniu sudcu aj s dôrazom na súčasný spôsob jeho kreovania – disciplinárne súdy s laickým prvkom. Javí sa preto vhodné určiť všetkým sudcom jednotnú lehotu na podanie námietok proti hodnoteniu a súčasne určiť jeden orgán, ktorý bude príslušný rozhodovať o podaných námietkach. Navrhuje sa zveriť rozhodovanie sudcovskej rade, ktorá má bezprostredné poznatky o činnosti a celkovom pôsobení sudcu, pričom poslanie disciplinárneho súdu je principiálne iné.

K bodu 37

Spresnenie ustanovenia reaguje na požiadavky aplikačnej praxe. Výberové konania sa aj doteraz uskutočňovali na krajských súdoch, táto prax sa osvedčila. Súčasne sa navrhuje nová právna úprava obsadzovania sudcovských miest justičnými čakaťmi, kedy sa uplatní postup, v zmysle ktorého sa voľné miesto sudcu obsadí bez výberového konania priamo justičným čakaťom, ktorý na tomto súde pôsobí. Ak tento postup nie je možný, uskutoční sa výberové konanie, ktorého sa môžu zúčastniť justiční čakatelia iných súdov. Ak ani tento postup nepovedie k obsadeniu voľného miest sudcu, vyhlási sa výberové konanie, ktorého sa môže zúčastniť každý, kto spĺňa podmienky podľa navrhovaného odseku 2.

Navrhovaná zmena v odseku 2 vyplýva zo skutočnosti, že skúška podľa § 5 ods. 3 sa zo zákona považuje za odbornú justičnú skúšku. Nie je teda dôvod, aby uchádzač žiadal o uznanie skúšky. Takýto inštitút (uznanie skúšky) ani zákon nepozná.

K bodu 38

Zmena ustanovenia § 29 súvisí so zmenami § 48 ods. 2 písm. d) zákona č. 757/2004 Z. z. Navrhuje sa, aby sa výberové konanie uskutočňovalo na krajskom súde a aby jedného člena výberovej komisie navrhovala sudcovská rada príslušného okresného súdu, jedného člena kolégium predsedov sudcovský rád, jedného minister spravodlivosti a jedného súdna rada, pričom piatym členom výberovej komisie bude ex lege predseda okresného súdu, na ktorom je voľné miesto sudcu alebo ním poverený sudca. Výberové konanie na postup na súd vyššieho stupňa vyhlasuje predseda tohto súdu a výberová komisia má rovnaké zloženie ako pri výberovom konaní na funkciu sudcu s tým rozdielom, že piatym členom výberovej komisie je predseda súdu, ktorý výberové konanie vyhásil.

K bodu 39 a 41

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 40

Navrhuje sa výslovne upraviť povinnosť sudcu prehľbovať svoju kvalifikáciu a povinnosť zúčastňovať sa vzdelávacích aktivít organizovaných Justičnou akadémiou. Doterajšia právna úprava len konštatovala, že sudca je zodpovedný za neprehľbovanie svojej kvalifikácie, pričom chýbala úprava samotnej povinnosti vzdelávať sa.

K bodu 42

Návrh zákona dopĺňa novú povinnosť sudcu, ktorej nesplnenie má za následok vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti voči sudcovi. Ide o povinnosť sudcu na požiadanie predsedu súdu podrobiť sa dychovej skúške alebo vyšetreniu, ktorým je možné zistiť, či nevykonáva svoju funkciu pod vplyvom alkoholu alebo iných návykových látok.

K bodu 43

Ide o spresnenie znenia právnej normy. Súčasne sa znenie právnej úpravy prispôsobuje novej právnej úprave majetkových priznaní sudcov, kde sa pôsobnosť ministerstva spravodlivosti presúva na súdnu radu.

K bodu 44

Spresňuje sa slovná formulácia vzhľadom na súčasné znenie, ktoré je v dnešnej podobe nelogické.

K bodu 45

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 46

Navrhuje sa nová právna úprava majetkových priznaní sudcov, a to jednak po obsahovej stránke, ako aj procesnej stránke podávania majetkového priznania. Vychádza sa z úpravy majetkového priznania podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov. Samotný návrh znenia právnej úpravy vychádza z návrhu Súdnej rady Slovenskej republiky.

K bodu 47

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 48

Navrhovanou úpravou by predmetné ustanovenie malo obdobné znenie ako ustanovenie § 19e zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov, čím by došlo k odstráneniu diskriminácie medzi sudcami všeobecných súdov a Špeciálneho súdu v otázke ochrany sudcov, garantovanej zákonom. Súčasná právna úprava je nevyhovujúca, nakoľko neobsahuje úpravu niektorých podstatných otázok a neumožňuje ani jednoznačný a jasný výklad, napr. kto rozhoduje o tom, či sa v konkrétnom prípade jedná o odôvodnený prípad vyžadujúci si

ochranu sudcu, osobitne z dôvodu, že túto ochranu neposkytuje správa súdu; podľa navrhovaného znenia by túto právomoc mal predseda súdu.

K bodu 49

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 50

Navrhuje sa nové znenie právnej úpravy týkajúce sa práce v domácom prostredí, a to z dôvodov efektívnejšieho prístupu k využívaniu predmetného inštitútu. Navrhuje sa, aby boli podrobné podmienky povoľovania práce v domácom prostredí a jej rozsah upravené zásadami prijatými Súdnu radou Slovenskej republiky po dohode s ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky. Tým sa súčasne zosúladí toto ustanovenie s ustanovením § 4 ods. 2 písm. e) zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 51

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 52

Navrhuje sa, aby právna úprava deklarovala nárok sudcu na náhradu výdavkov počas dočasného pridelenia a počas stáže, pričom rozsah tejto náhrady ustanoví vykonávací predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti. Doterajšie znenie spôsobovalo v praxi problémy. Stáž alebo dočasné pridelenie nie je možné posudzovať rovnako ako pracovnú cestu. Podľa predkladateľa sa riešenie spočívajúce v ustanovení rozsahu náhrady výdavkov vykonávacím predpisom javí byť efektívnejšie.

K bodom 53 a 54

Spresňuje sa znenie tohto ustanovenia z dôvodov riešenia problémov, ktoré sa vyskytli v aplikačnej praxi.

K bodom 55 a 56

Predmetné ustanovenie sa mení tým spôsobom, že sudca si bude môcť sám vybrať rehabilitačné zariadenie zamerané na vyliečenie zdravotných problémov ktorými trpí, spojených napr. s dlhodobým výkonom sedavého zamestnania, príp. z dôvodu dlhodobej psychickej záťaže s tým, že mu bude preplatený limit vyčlenený na rehabilitáciu sudcov v príslušnom roku a prevyšujúcu sumu rehabilitácie si sudca uhradí z vlastných finančných prostriedkov.

K bodu 57

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 58

Ide o formulačnú úpravu textu súvisiacu s § 48 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

K bodu 59

Zosúlad'uje sa znenie § 58 ods. 2 so znením § 32 ods. 4 s odkazom na § 115 Občianskeho zákonníka.

K bodu 60

Úprava súvisí so zmenami v § 22.

K bodu 61

Cieľom navrhovanej úpravy je doplnenie činností, ktoré sa majú posudzovať u sudcu za dobu výkonu funkcie sudcu. Aj keď podľa § 13 ods. 2 (v doterajšom účinnom znení ods. 3) sa stáž sudcu považuje za výkon funkcie sudcu, navrhovateľ má za to, že je vhodné aj tu, vo výpočte „náhradných dôb“ posudzovaných ako výkon funkcie sudcu, výslovne uviesť stáž sudcu. Podobne je vhodné výslovne uviesť aj plnenie úloh v orgáne EÚ a pôsobenie v ústavných funkciách podľa § 24 ods. 1.

K bodu 62

Navrhuje sa vypustiť predmetné ustanovenia, keďže sú obsolentné.

K bodu 63

Plat sudcu je priznávaný od prvého dňa preloženia resp. pridelenia na konkrétny súd. Sudca je na Najvyšší súd Slovenskej republiky resp. Špeciálny súd preložený na základe uznesenia Súdnej rady Slovenskej republiky, pričom deň preloženia nemusí byť nevyhnutne prvý deň mesiaca, t.j. nie je možné priznať plat, ak sudca ešte na konkrétnom súde nepôsobí.

K bodom 64 a 65

Navrhuje sa upraviť funkčný príplatok za riadiacu činnosť tak, aby patril aj sudcovi príslušného súdu v prípade, že je poverený výkonom funkcie predsedu súdu, ak funkcia predsedu súdu nie je obsadená a súčasne funkcia podpredsedu súdu nie je obsadená alebo zriadená alebo ak podpredseda súdu je dočasne pridelený na iný súd alebo vykonáva stáž sudcu t. j. dočasne reálne nevykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde. K presunutiu príplatku z predsedu na zastupujúceho podpredsedu alebo sudcu však v tomto prípade dochádza až po 6 týždňoch nevykonávania funkcie predsedu súdu.

Súčasne sa navrhuje, aby sa predsedovi a podpredsedovi súdu pozastavilo vyplácanie príplatku za riadiacu činnosť v prípade, ak nevykonávajú funkciu sudcu na predmetnom súde napr. sú dočasne pridelení na výkon funkcie sudcu na iný súd alebo vykonávajú stáž sudcu.

K bodu 66

Navrhovaná zmena vychádza zo zrušenia grémií na okresných súdoch.

K bodu 67

Navrhuje sa zastaviť vyplácanie funkčného príplatku za vyššiu sudcovskú funkciu predsedovi kolégia v prípade, že na predmetnom súde nevykonáva funkciu sudcu napr. pri dočasnom pridelení na výkon funkcie sudcu na iný súd alebo pri sťažení sudcu. V danom prípade sa navrhuje, aby bol predmetný príplato vyplácaný tomu sudcovi, ktorý ho zastupuje počas dočasnej neprítomnosti.

K bodu 68

Vzhľadom na upustenie od koncepcie preťažených súdov (viď novelizačný Čl. I) sa navrhuje zrušenie príplatku pre sudcu dočasne prideleného na výkon funkcie sudcu na preťažený súd.

K bodu 69

V rámci obnovenia inštitútu justičného čakateľa sa navrhuje zavedenie tzv. školiteľa justičného čakateľa, ktorého určí predseda súdu. Týmto školiteľom je sudca príslušného okresného súdu. Vzhľadom na význam postavenia školiteľa v odbornej príprave justičného čakateľa sa navrhuje honorovať výkon tejto funkcie osobitným príplatkom vo výške 1 000 mesačne. Pre prípad, že sudca vykonáva funkciu školiteľa pre viacerých justičných čakateľov, navrhuje sa osobitný príplato vo výške 500 Sk za každého ďalšieho justičného čakateľa - táto situácia však bude skôr ojedinelá, keďže počet justičných čakateľov na jednotlivých súdoch bude limitovaný.

K bodom 70 a 71

Disciplinárna konanie je postavené na zásadách trestného práva, preto sa javí ako neprípustné vzhľadom na prezumpciu nevinu, aby bol sudca postihovaný nepriznaním ďalšieho platu, ako je to doposiaľ, len pre samotný fakt, že sa proti nemu začalo disciplinárne konanie. Rovnako je neprijateľné aby rozsah majetkového postihu (počet nevyplatených ďalších plátov) závisel od dĺžky trvania disciplinárneho konania. Preto sa navrhuje, aby sudcovi nevznikol nárok na ďalší plat len v prípade právoplatného odsúdenia a aby bol postihnutý za ten istý skutok týmto spôsobom len raz (keďže za ten istý skutok už je raz potrestaný disciplinárnym opatrením, ktorým tiež možno citelne zasiahnuť do majetkovej sféry sudcu). V návrhu sa zabezpečuje dodržiavanie prezumpcie nevinu – v prípade, že disciplinárny senát právoplatne nerozhodne, je sudca nevinný t. j. má nárok na ďalší plat sudcu. Súčasne sa navrhuje predĺžiť dobu, počas ktorej musí sudca vykonávať funkciu sudcu, aby mu vznikol nárok na vyplatenie ďalšieho platu, ako aj upraviť splatnosť týchto plátov.

K bodu 72

Pri úprave odmeňovania sa vychádza z toho, že poslaním sudcu je na prvom mieste výkon súdnictva - rozhodovanie vecí, preto by mal byť odmeňovaný za to, ako kvalitne si tieto povinnosti plní nie za iné aktivity. Malo by sa najmä prihliadať aký celkový stav má v senáte, koľko starších vecí z akého dôvodu, ako plynulo a kvalitne ich vybavuje. Zároveň sa navrhuje, aby v týchto veciach rozhodovali predseda súdu a tiež aj minister, nakoľko tieto súdy, ako aj predsedov riadia a nesú aj zodpovednosť za ich výsledky (za stavu, keď sudcovská rada nenesie za chod súdu zodpovednosť). Zároveň sa dopĺňa aj kritérium kvality plnenia úloh pri výkone správy súdu a pri výkone stáže, vzhľadom na skutočnosť, že túto

otázku zákon doposiaľ neupravoval. Návrh vo svojej podstate vychádza z požiadavky odmeňovať sudcov, ktorí riadne a efektívne plnia svoje základné poslanie.

K bodu 73

Úprava príplatku k náhrade príjmu a k nemocenskému (§ 93) je systematicky súčasťou ustanovení o sociálnom zabezpečení sudcu. Preto na tomto mieste zákona nemá opodstatnenie.

K bodu 74 a 75

Súčasná právna úprava je nejednoznačná – je zrejmé, že v tomto ustanovení sa majú predmetné obdobia započítavať do započítateľnej praxe sudcu ako celku. Súčasne sa navrhuje, aby sa čas počas dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu započítaval do započítateľnej praxe v tých prípadoch, ak sudca nebol odsúdený za úmyselný trestný čin, resp. v disciplinárnom konaní mu nebolo uložené disciplinárne opatrenie odvolanie z funkcie sudcu.

K bodu 76

Ide o formulačné spresnenie znenia tohto ustanovenia vzhľadom na navrhovanú zmenu v § 66 ods. 1. Základný plat sudcu sa bude priznávať na okresných súdoch odo dňa zloženia sľubu, na krajských súdoch a Najvyššom súde SR odo dňa preloženia alebo pridelenia na predmetný súd .

V odseku 2 sa navrhuje nepoužiť slovo „príplatok“ v prípade, že sa sudcovi mení základný plat z titulu zaradenia do vyššieho platového stupňa.

Súčasne sa upravuje vyplácanie príplatkov jednotne – a to vyplácať ich odo dňa, keď nastala skutočnosť rozhodná pre priznanie príplatku.

K bodu 77

Zmena sa navrhuje z toho dôvodu, že podľa dostupných informácií je možné vyplatiť posledný plat sudcu v prípade skončenia výkonu funkcie sudcu vo výplatnom termíne za príslušný kalendárny mesiac napr. za mesiac máj v júni – nie je možné vyplatiť plat kedykoľvek.

K bodu 78

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 79

Zmena sa navrhuje z toho dôvodu, že právna úprava nie je jednoznačná z hľadiska určenia spôsobu rozhodovania sudcovskej rady, t.j. či môže sudcovská rada aj zmeniť rozhodnutie predsedu súdu, resp. či ho môže len potvrdiť alebo zrušiť. Tiež nie je zrejmé, či je predseda súdu viazaný právnym názorom sudcovskej rady uvedeným v jej rozhodnutí, ktorým zruší jeho pôvodné rozhodnutie. Nárok sudcu bude v prípade negatívneho rozhodnutia predsedu súdu nárokovateľný štandardnou žalobou, ako u každej inej fyzickej osoby.

K bodu 80

Navrhovaná zmena reaguje na novú úpravu podávania majetkových priznaní.

K bodu 81

Ide o legislatívno-technickú zmenu.

K bodu 82

Navrhuje sa vyplácanie príplatku k náhrade príjmu a príplatku k nemocenskému len v rozsahu 30 dní v kalendárnom roku, a to z dôvodu prispôsobenia právnej úpravy všeobecne zaužívanému modelu príplatku k náhrade príjmu a nemocenskému počas pracovnej neschopnosti tak, ako to vyplýva napríklad z predpisov o sociálnom zabezpečení vojakov.

K bodu 83

Navrhovaná zmena má len legislatívno-technický charakter, keďže sa terminologicky spresňuje znenie právnej normy v nadväznosti na predpisy o sociálnom zabezpečení. Výška príplatku „45 %“ vyplýva z toho, že podľa predpisov o sociálnom zabezpečení je materské 55 % priemerného platu. Materské spolu s príplatkom nemôže presahovať 100 % priemerného platu (§ 96).

K bodom 84 a 85

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodom 86 a 87

Vypúšťa sa odsek 2, keďže obsahuje obsolentnú právnu úpravu. V novo označenom odseku sa taktiež navrhuje vykonanie zmeny odzrkadľujúcej skutočnosť, že sudcovia už nie sú ustanovovaní do funkcie na štyri roky, ale vždy bez časového obmedzenia.

K bodu 88

Upravuje sa stav tak, ako je to u všetkých ostatných osôb zabezpečujúcich úlohy štátu, ale aj iných osôb vykonávajúcich prácu za plat. Úprava nadväzuje na navrhované znenie § 22 ods. 2 návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Článok III predkladaného zákona).

K bodom 89 a 90

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 91 a 93

Zmena súvisí s doplnením povinností v § 30 ods. 13. Podľa doterajšej úpravy sa výkon funkcie sudcu pod vplyvom alkoholu považuje za závažné disciplinárne previnenie nezlučiteľné s výkonom funkcie sudcu. Navrhuje sa, aby nielen výkon funkcie, ale aj samotná

prítomnosť na pracovisku pod vplyvom alkoholu alebo iných návykových látok bola postihovaná ako disciplinárne previnenie.

K bodu 92

Súčasná úprava nevyhnutne predpokladá preskúmanie sporného rozhodnutia sudcu po vecnej aj formálnej stránke príslušným disciplinárnym senátom v disciplinárnom konaní. Zákonnosť rozhodnutia sudcu je však možné posúdiť len v rámci odvolacieho alebo dovolacieho konania na základe riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Uvedená úprava je v priamom rozpore s odporúčaním Výboru ministrov Rady Európy č. 12 z 13.10.1994 v časti Princípu I. písm. a) bod i., podľa ktorého súdne rozhodnutia nemôžu byť preskúmané iným spôsobom ako v opravnom konaní predpokladanom zákonom.

Uvedené ustanovenie navyiac vôbec neriešilo situáciu preskúmania rozhodnutí v senátnych veciach, kde zákon stanovuje tajnosť hlasovania členov senátu. Znamenalo by to buď zavedenie princípu kolektívnej viny členov senátu, alebo nemožnosť postihu senátnych rozhodnutí resp. postih za rozhodnutia výlučne v samosudcovských veciach. Navyše, existuje množstvo prípadov, kedy platný zákon výslovne predpokladá povinnosť rozhodovania sudcov podľa už neplatného práva, čo však nemá odraz v presnej formulácii daného ustanovenia.

Ustanovenie má zjavne na mysli prípady neodbornosti sudcu alebo zneužitia jeho rozhodovacej právomoci. Neodbornosť sudcu je porušením jeho povinnosti podľa novo formulovaného § 30 ods. 7 zákona a je disciplinárnym previnením podľa § 116 ods. 1 súčasnej právnej úpravy. Stav spôsobený nezákonným rozhodnutím sudcu je riešený platnou legislatívou systémom riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov a zodpovednosťou sudcu za úmyselné konanie, ktorým spôsobil škodu podľa novo koncipovaného § 22 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (Čl. III bod 3).

K bodu 94

Súčasná právna úprava predstavuje unikum v právnom poriadku vo veci priestupkov a disciplinárnych previnení. Táto výnimočnosť spočíva v tom, že disciplinárna zodpovednosť sudcu sa nepremlčuje, ak sa disciplinárneho previnenia dopustil sudca tým, že nevedol súdne konanie bez zbytočných prieťahov. Uvedené ustanovenie zasahuje do základných práv občanov a nielen sudcov na právo právnej istoty, a to nepriamym nátlakom na nezávislosť sudcov. Týmto ustanovením by boli sudcovia postavení na úroveň vojnových zločincov, či zločincov, ktorí sa dopúšťajú zločinov proti ľudskosti, ktoré jediné sú nepremlčateľné. Zákony Slovenskej republiky, ktoré riešia priestupkové či trestné konanie, vždy pripúšťajú možnosť premlčania, preto je potrebné podobné ustanovenie zaviesť aj tu.

K bodu 95

Vzhľadom na poznatky doterajšej činnosti disciplinárnych senátov sa javí ako účelné voliť popri sudcoch disciplinárnych senátov aj ich náhradníkov, najmä s prihliadnutím na znenie § 119 ods. 1. Existencia náhradníka sudcu disciplinárneho súdu je zárukou plynulého rozhodovania disciplinárneho súdu. Preklenúť absenciu člena disciplinárneho senátu jeho zástupcom je riešením krátkodobej povahy, pričom využitie náhradníka sa predpokladá v prípadoch dlhodobej neprítomnosti sudcu disciplinárneho senátu. Počet náhradníkov,

rovnako ako počet sudcov disciplinárneho súdu, nie je ustanovený zákonom, ale vyplýva z rozvrhu práce disciplinárneho súdu.

K bodom 96 až 100

Právny stav existujúci od 1. novembra 2003 nerešpektuje odporúčania medzinárodných štandardov upravujúcich nezávislosť súdnictva, najmä časť 5 bod 5.1. Európskej charty o štatúte sudcov, podľa ktorej disciplinárne senáty majú byť zložené najmenej z polovice volenými sudcami a vytvára sa i reálny priestor pre priamy alebo nepriamy faktický vplyv na výkon právomocí sudcov v rozpore s Princípom I., bod 2 písm. b) odporúčania Výboru ministrov Rady Európy č. R (94) 12 z 13.10.1994.

V nadväznosti na požiadavky aplikačnej praxe sa navrhuje úprava platného znenia zákona týkajúceho sa kreovania disciplinárnych senátov tak, že sa vytvorí zákonný mechanizmus naplnenia uvedených odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy.

Súčasne sa mení predmetné ustanovenie spôsobom, že sudca disciplinárneho súdu sa bude môcť tejto funkcie vzdať bez toho, aby sa súčasne vzdal aj funkcie sudcu. Tým, že sudca disciplinárneho súdu sa podľa doteraz účinného právneho stavu môže tejto funkcie vzdať len ak sa súčasne vzdá aj funkcie sudcu, je výkon funkcie sudcu disciplinárneho súdu postavený na úroveň nútenej práce.

K bodu 101 a 102

Aplikáciou tohto ustanovenia v súčasnom znení dochádzalo k situáciám, že sudca sa o začatí disciplinárneho konania pre priestupok v správnom konaní – napríklad pre nedovolené parkovanie – dozvedel až po doručení návrhu na začatie disciplinárneho konania. Takáto právna úprava je vo vzťahu k sudcovi ako ústavnému činiteľovi dehonestujúca a neprijateľná aj z dôvodu jej možného zneužitia. V navrhovanom odseku 3 sa upravuje subjekt, ktorému orgán prejednávajúci priestupok postúpi vec, resp. orgán činný v trestnom konaní odstúpi vec na disciplinárne konanie. V odseku 4 sa ukladá povinnosť pre osoby podľa odseku 3 vybaviť v zákonom určenej lehote postúpenú (odstúpenú) vec buď tak, že ju sami prejednávajú (ide o analógiu blokového konania), alebo tak, že podajú návrh na začatie disciplinárneho konania.

K bodu 103

Ide o legislatívno-technickú zmenu, dôvody sú totožné s dôvodmi k bodom 2 až 4.

K bodu 104 a 105

Úprava reaguje na poznatky aplikačnej praxe.

K bodu 106

Úprava nadväzuje na zmeny upravené v § 27 ods. 5 (podľa doterajšieho znenia ods. 6).

K bodu 107

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že postavenie justičných čakatel'ov zostáva z pohľadu minulej právnej úpravy a účelu tohto inštitútu nezmenené, keďže táto právna

úprava sa osvedčila aj v minulosti. Z pôvodne zrušeného zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch (zrušený zákonom č. 757/2004 Z. z.) došlo k presunu postavenia justičných čakatel'ov do zákona č. 757/2004 Z. z. v rámci spoločných a prechodných ustanovení, keďže v čase prijímania nového zákona o súdoch nebol predpoklad ďalšieho pôsobenia justičných čakatel'ov; táto úprava predstavovala len určité rezíduum potrebné pre dokončenie prípravnej služby v tom čase pôsobiacich justičných čakatel'ov.

V nadväznosti na opätovné obnovenie činnosti justičných čakatel'ov sa v prvom rade navrhuje legislatívno-technická úprava spočívajúca v presunutí právnej úpravy postavenia justičných čakatel'ov zo zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov do zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Táto právna úprava sa presúva v čiastočne pozmenenej podobe do statusového zákona. Vychádza sa z požiadavky, aby každý občan, ktorý sa uchádza o funkciu sudcu, musel povinne vykonávať činnosť justičného čakatel'a v trvaní troch rokov (tzv. prípravná prax), a to v záujme kvalitnej ako odbornej, tak aj praktickej prípravy na výkon funkcie sudcu. Osobitne sa navrhuje v § 151m, aby minister spravodlivosti mohol započítať do prípravnej praxe justičného čakatel'a výkon činnosti vyššieho súdneho úradníka v stálej štátnej službe, u ktorého sa predpokladá požadovaný stupeň praktickej a odbornej prípravy, resp. ako aj u osoby, ktorá už vykonávala funkciu sudcu a u ktorej došlo k zániku tejto funkcie inak než podľa § 18 ods. 1.

Z hľadiska kreovania funkcie justičného čakatel'a nie je potrebné vykonať žiadne vecné zmeny v platnej právnej úprave. Justičný čakatel' je zamestnancom súdu v štátnej službe, a preto sa na neho vzťahuje zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, samozrejme s prihliadnutím na prípadné odchýlky ustanovené doterajšou preberanou právnou úpravou. Miesto justičného čakatel'a sa obsadzuje štandardným výberovým konaním podľa zákona o štátnej službe. S prihliadnutím na platné znenie zákona o štátnej službe a vlastnú podstatu odbornej prípravy justičného čakatel'a sa upúšťa od doterajšej terminológie „prípravná služba justičného čakatel'a“, pričom tento pojem sa nahrádza pojmom „prípravná prax justičného čakatel'a“, ktorý v sebe zahŕňa obdobie prípravnej štátnej služby aj obdobie stálej štátnej služby.

Vzhľadom na to, že zmena § 28 ods. 1 zavádza nový model obsadzovania miesta sudcu, a to práve justičným čakatel'om, ktorý spĺňa predpoklady pre vymenovanie do funkcie sudcu, je potrebné poukázať aj tú skutočnosť, že realizácia tejto právnej konštrukcie prichádza do úvahy až v čase, keď budú jednotlivé sudy disponovať justičnými čakatel'mi, ktorí spĺňajú všetky zákonom požadované predpoklady na vymenovanie do funkcie sudcu. Obsadzovanie voľných miest sudcov na základe výberového konania (§ 28 ods. 2) je teda naďalej opodstatnené aj do budúcnosti.

Z hľadiska priebehu prípravnej praxe možno uviesť, že každému justičnému čakatel'ovi bude pridelený sudca – školiťel'. Z hľadiska právomocí justičného čakatel'a sa navrhuje zachovať doterajší model, ktorý do vykonania justičnej skúšky umožňuje justičnému čakatel'ovi vykonávať úkony prináležiace súdnym úradníkom s výnimkou konania rozhodovania vo veci samej. Oprávnenie konať a rozhodovať vo veci samej v rozsahu oprávnení vyššieho súdneho úradníka nadobúda justičný čakatel' úspešným vykonaním justičnej skúšky.

Prípravná prax justičného čakatel'a bude završená justičnou skúškou, pričom sa navrhuje výslovne zákonom ustanoviť povinnosť vykonať justičnú skúšku v lehote najneskôr

do 6 mesiacov od uplynutia trojročnej prípravnej praxe. Táto povinnosť neplatí pre tých justičných čakatel'ov, ktorí už v minulosti úspešne vykonali odbornú justičnú skúšku (ako vyšší súdni úradníci). Vlastný priebeh a organizácia odbornej justičnej skúšky sú upravené v osobitnom zákone – zákon č. 548/2003 Z. z. o Justičnej akadémii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 108

V prechodných ustanoveniach sa upravuje dopĺňanie ďalšieho platu u tých sudcov, ktorým bol odobratý ďalší plat z toho dôvodu, že sa proti nim viedlo disciplinárne konanie, napriek tomu, že im nebolo uložené disciplinárne opatrenie za závažné disciplinárne previnenie.

Súčasne sa upravuje v prechodných ustanoveniach vzhľadom na navrhované zmeny pri kreovaní disciplinárnych senátov aj postavenie sudcov a predsedov disciplinárnych senátov tým spôsobom, že sa budú považovať za osoby zvolené podľa tohto zákona a teda ich funkčné obdobie sa skončí až jeho riadnym uplynutím.

Ďalej sa navrhuje, aby minister spravodlivosti mohol započítat' do prípravnej služby justičného čakatel'a výkon činnosti vyššieho súdneho úradníka, ak vykonával činnosť vyššieho súdneho úradníka v stálej štátnej službe pred nadobudnutím účinnosti predkladaného návrhu zákona, ako aj výkon funkcie sudcu, ak došlo k zániku tejto funkcie inak než podľa § 18 ods. 1.

K Čl. III

Novela zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov bola vypracovaná na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2008.

K bodu 1

Dopĺňa sa právna úprava posudzovania nároku na úhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, a to jednak určením kritérií, ktoré súd v rámci rozhodovacej činnosti zohľadňuje, ako aj zavedením mechanizmu určovania minimálnej výšky nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, ktorá sa bude odvíjať od priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky. Navrhovaná zmena vychádza z požiadaviek aplikačnej praxe.

K bodu 2

Precizuje sa znenie právnej normy, a to v nadväznosti na požiadavky aplikačnej praxe.

K bodu 3

Zavedenie neobmedzenej hmotnej zodpovednosti sudcov za škodu spôsobenú priet'ahmi v konaní závažným spôsobom ohrozuje princíp nezávislosti súdnej moci a je v rozpore s medzinárodnými odporúčaniami a štandardami, vymedzujúcimi princípy sudcovskej nezávislosti. Keďže sudca nie je podnikateľ, ktorý má neobmedzené zisky či straty, je

nedôvodné ho vyčleňovať a vyžadovať od neho nahrádzanie takýchto škôd bez ohľadu na zavinenie. Zámerom predkladateľa je teda dosiahnuť zákonnú úpravu zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorá zodpovedá medzinárodným štandardom vo vyspelých demokraciách, a súčasne ju zosúladiť s úpravou obdobnej zodpovednosti v štátnej službe. Návrh vychádza zo zásady, že sudca nemôže za škodu, ktorú nespôsobil úmyselne, zodpovedať v celej výške.

K bodu 4

Princíp zavineného konania sa zavádza ako nevyhnutná podmienka uplatňovania regresnej náhrady voči zamestnancom fyzickej osoby alebo právnickej osoby

K bodu 5

Návrhom zákona sa zavádza právomoc súdov rozhodovať o sporoch vzniknutých pri aplikácii zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

K bodu 6

Vzhľadom na navrhované zmeny v predmetnom zákone sa navrhujú prechodné ustanovenia, ktoré sa použijú pri posudzovaní nárokov vzniknutých pred nadobudnutím účinnosti predkladanej novely, o ktorých sa bude rozhodovať po nadobudnutí účinnosti zákona.

K Čl. IV

K bodom 1 a 2

Z dôvodu nedosiahnuteľnosti doobsadenia justičnej pokladnice vyššími súdnymi úradníkmi a najmä z dôvodu využitia ľudských zdrojov na súde, je potrebné prehodnotiť pozíciu súdneho tajomníka ako povereného zamestnanca súdu oprávneného rozhodovať a konať v civilnom súdnom konaní. Prakticky to znamená prenos určitých kompetencií doteraz spojených s činnosťou vyššieho súdneho úradníka na súdneho tajomníka. Ide o také činnosti, ktoré vo všeobecnosti majú viac administratívny charakter a „paušálny“ procedurálny postup.

K bodu 3

Navrhovaná právna úprava reaguje na zmeny vykonané zákonom č. 231/2006 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K bodom 4 až 6

Podľa navrhovanej právnej úpravy sa vypúšťa § 22, ktorý sa zároveň vkladá za § 24 v podobe § 24a. Vychádza sa z novej právnej úpravy obsadzovania miest sudcov justičnými čakatelmi, resp. z možnosti vyšších súdnych úradníkov stať sa justičnými čakatelmi a mať možnosť započítania doterajšej praxe do prípravnej služby justičného čakatela. Navrhuje sa

teda, aby právo vykonať justičnú skúšku patrilo len vyšším súdnym úradníkom, ktorí boli vymenovaní do stálej štátnej služby pred dňom nadobudnutia účinnosti predkladaného návrhu zákona. Ďalej sa vypúšťa slova „nepretržite“ (pôvodne v texte § 22), čím sa reaguje na požiadavky aplikačnej praxe, nakoľko spôsobuje značné problémy. Podľa platného znenia totiž, ak vyšší súdny úradník požiada na 2 mesiace o neplatené voľno z rodinných dôvodov, po návrate do práce musí opätovne začínať cyklus 3 roky. Súčasne sa navrhuje vypustiť z návrhu zákona lehotu v dĺžke maximálne 3 mesiacov na vykonanie odbornej justičnej skúšky od doručenia žiadosti ministrovi spravodlivosti. Uvedené znenie nekorešpondovalo s § 15 odsek 4 zákona č. 548/2003 Z. z. o Justičnej akadémii, podľa ktorého sa skúška vykonáva len dva krát do roka. Vzhľadom na rôzne časové rozpätie prijímania justičných čakaťelov a vyšších súdnych úradníkov nie je totiž možné platné termíny v dĺžke 3 mesiacov dodržať.

K Čl. V

Všeobecne

Novela zákona č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov bola vypracovaná na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2007 a reaguje sa ňou na požiadavky aplikačnej praxe.

V predložennom znení predstavuje táto novela len návrh na odstránenie základných problémov aplikačnej praxe. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predpokladá vypracovanie rozsiahlejšej novely predmetného zákona, ktorej obsahom by mala byť podrobnejšia úprava spôsobu zabezpečovania probačných programov (sociálne a iné výcviky, psychoterapia a pod.) a podmienok, za akých bude možné tieto programy vykonávať a financovať. Takýto návrh si však vyžaduje dôslednú prípravu (analýza výkonu a potrieb, zabezpečenie finančných zdrojov a pod.).

K bodu 1

Navrhované spresnenie si vyžaduje aplikačná prax, keďže dochádza k situáciám, kedy probační a mediační úradníci buď z vlastnej iniciatívy, resp. pod tlakom okolia plnia úlohy, na ktoré nie sú kompetentní, t.j. úlohy sociálnych kurátorov. V praktickom výkone potom probační a mediační úradníci vykonávajú postpenitenciárnu prácu, resp. ostatné činnosti sociálnej kurately v plnom rozsahu, čím zasahujú do pôsobnosti iných orgánov a neplnia efektívne vlastné úlohy.

K bodom 2, 4, 5, 7 a 8

Ide o legislatívno-technické úpravy v nadväznosti na novú právnu úpravu Trestného zákona a Trestného poriadku. Platné znenie novelizovaného zákona nekorešponduje s uvedenými trestnými kódexmi.

K bodu 3

S prihliadnutím na platné a účinné znenie Trestného poriadku je zrejmé, že v prípade, ak súd vydá rozhodnutie, ktorým napríklad nahradí väzbu probačným dohľadom, nie je nutné, aby predseda senátu osobitne vydával písomný pokyn pre probačného a mediačného úradníka

na vykonanie probácie, keďže táto povinnosť konať vyplýva priamo z rozhodnutia súdu. Preto sa navrhuje z dôvodu efektívneho výkonu činnosti súdov priamo v zákone výslovne konštatovať, že rozhodnutie súdu, ktorým sa dáva podnet na vykonanie probácie, nemusí už byť doplnené písomným pokynom predsedu senátu. V tejto súvislosti stojí za zmienku, že súčasná úprava zákona č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov bola prijímaná v čase, kedy bol účinný „starý“ Trestný poriadok [zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov] a kedy bolo vydávanie samostatných pokynov na vykonanie probácie aktuálne a opodstatnené; nová úprava trestného procesu však vydávanie samostatných pokynov na probáciu zjavne nevyžaduje.

K bodu 6

Platná a účinná právna úprava nevyhovuje aplikačnej praxi. Poskytovanie súčinnosti probačným a mediačným úradníkom v podobe poskytnutia potrebných údajov musí byť naviazané len na tie údaje, ktorými povinné právnické osoby alebo fyzické osoby skutočne disponujú. Nie je možné v rámci súčinnosti vyžadovať do týchto subjektov, aby pre probačných a mediačných úradníkov vykonávali rôzne šetrenia či zisťovania vo veciach, o ktorých nemajú vlastné poznatky.

K Čl. VI

Slovenská republika ratifikovala Haagsky dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (ozn. č. 119/2001 Z. z. – ďalej len „dohovor“) dňa 24. 10. 2000, pričom tento dohovor sa stal na území Slovenskej republiky účinný dňom 1. 2. 2001. Dohovor upravuje veľmi špecifickú oblasť, ktorou je okamžitý návrat neoprávnene premiestneného alebo zadržávaného dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu. Dohovor ako taký sa nesnaží riešiť problém rozhodovania o tom, kto má opatrovnícke práva k dieťaťu, avšak predstavuje postoj, že každý spor vo veci starostlivosti o maloletých má riešiť príslušný orgán štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt predtým, ako bolo premiestnené. Práve orgán tohto štátu považujú zmluvné strany dohovoru za „najbližší“ k dieťaťu a k jeho rodičom a teda najlepšie schopný čo najobjektívnejšie posúdiť okolnosti na strane všetkých účastníkov konania a tak rozhodnúť vo veci samej.

Hoci dohovor obsahuje niekoľko ustanovení, ktoré sú priamo aplikovateľné, v otázkach postupu a konania vytvára iba určitý rámec a detailnú úpravu ponecháva na vnútroštátne právne poriadky. Dohovor zdôrazňuje, že účel samotného dohovoru (okamžitý návrat dieťaťa do štátu jeho obvyklého pobytu) sa dá dosiahnuť iba rýchlym konaním príslušných justičných alebo správnych orgánov, pričom procesných otázok sa nedotýka.

Vzhľadom na doterajšiu prax slovenských súdov a Centra pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže je možné konštatovať, že súčasná právna úprava nie je dostatočná pre efektívne vykonávanie dohovoru na území Slovenskej republiky.

Problémy sa vyskytli predovšetkým v oblasti súdneho konania, ktoré v priemere trvalo 8 – 10 mesiacov, pričom dohovor vyžaduje, aby sa rozhodnutie o návrate vydalo do 6 týždňov od neoprávneného premiestnenia či zadržania (článok 11). V záujme „ochrany detí na medzinárodnej úrovni pred škodlivými účinkami ich neoprávneného premiestnenia alebo zadržania“ (preambula dohovoru) má dĺžka konania na príslušnom súde nesmierny význam.

Práve zdĺhavé súdne konanie má často veľmi negatívny dopad na dieťa a nechráni ho pred škodlivými účinkami neoprávneného premiestnenia alebo zadržiavania. Takto zdĺhavé konanie je zapríčinené predovšetkým tým, že prípady neoprávneného premiestnenia či zadržiavania nie sú koncentrované iba na jednom súde, ktorý by tieto veci prejednával s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky. Nakoľko ide o veľmi špecifické konanie, ktoré kladie zvýšené nároky na samotného sudcu a vzhľadom k tomu, že aj keď agenda týchto prípadov na území Slovenskej republiky má v súčasnosti vzrastajúcu tendenciu, v porovnaní s inými krajinami je celkový počet prípadov stále veľmi nízky, je vhodné, aby bola upravená koncentrovaná príslušnosť pre tieto prípady. V drvivej väčšine štátov EÚ bola príslušnosť súdov rozhodujúcich tieto veci koncentrovaná na veľmi malý počet súdov, v prípade menších krajín však iba na jeden súd (napr. ČR, Maďarsko, Švédsko), čo prinieslo značné zlepšenie vykonávania dohovoru v týchto krajinách.

K Čl. VII

Navrhuje sa, aby predložený návrh zákona nadobudol účinnosť 1. januára 2009.